

ČINNOST A HISTORIE STUDENTSKÉHO VĚDECKÉHO KROUŽKU KATEDRY PRIMÁRNÍ PEDAGOGIKY PEDAGOGICKÉ FAKULTY UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Úvod

Studenti pedagogických fakult mají být připravováni na budoucí povolání nejen po stránce teoretické, ale i po stránce praktické. Absolvují sice pedagogické praxe – to však bohužel mnohdy nestačí. Nezískají zkušenosti a znalosti, jak se zapojit mezi pedagogickou vědeckou veřejností a zvyšovat svou profesní kvalifikaci. Nevědí, jak psát příspěvky a co všechno obsahuje vědecký výzkum, nemají zkušenosti s vystupováním na veřejnosti a netuší, jak se k takovému vystoupení připravit, jak se co nejlépe vyjádřit apod. Všechny tyto činnosti jsou náplní studentského vědeckého kroužku na katedře primární pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Jeho členy jsou především studenti katedry primární pedagogiky. Působení, výzkumy ani historie studentského vědeckého kroužku nejsou příliš známy, proto je vhodné se s nimi blíže seznámit.

Činnost a historie kroužku

Studentský vědecký kroužek zahájil svou činnost v roce 1994. Jeho cílem je rozvíjet tvořivé schopnosti studentů a dát jim základ pro budoucí povolání. Kroužek spolupracuje především s polskou univerzitou v Opoli, ale i s jinými univerzitami ze Slovenska, Švédska, Německa a Chorvatska. Společně realizují výzkumy s různým zaměřením. Studenti se tak mohou účastnit vědecké práce, navazovat mezinárodní kontakty, a to především na pedagogicko-vědeckých táborech a seminářích. Období mezi společnými setkáními jsou vyplněna vyhodnocováním výsledků výzkumů, porovnáváním získaných závěrů a přípravováním konkrétních příspěvků, které jsou přednášeny na různých konferencích (v rámci Univerzity Palackého v Olomouci, Univerzity Komenského v Bratislavě, Univerzity Hradec Králové apod.) a následně publikovány v česko-polských sbornících v řadě nazvané *Tvořící aktivita studentů* i ve sbornících z uvedených konferencí.

Studentský vědecký kroužek pořádá mnoho prospěšných a přínosných akcí. K nejzajímavějším patřil studijní pobyt na Univerzitě v Uppsale (Švédsko) v roce 1997. Účastníci během pobytu studovali systém švédského školství, vzdělávání učitelů, organizaci a obsah výuky na 1. stupni švédských škol. Podobnou náplň měl i týdenní mezinárodní pedagogicko-vědecký studentský tábor, který se uskutečnil téhož roku na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Hosté ze Švédska a z Polska se zúčastnili několika hospitací, společně s českými studenty realizovali formou dotazníkového šetření výzkum zaměřený na oblast profesionální přípravy učitelů na 1. stupni základních škol, na její nedostatky a na hodnocení důležitosti pedagogické praxe. Studovali pedagogickou dokumentaci a besedovali s vedením navštěvovaných škol i samotnými žáky. Vyhodnocení výsledků proběhlo v dubnu 1998 na jednodenním semináři na Pedagogické fakultě UP v Olomouci.

Téhož roku se uskutečnil pátý mezinárodní pedagogicko-vědecký tábor studentů v polské Opoli. Cílem společných šetření bylo zjistit, jaký vztah mají žáci k výuce cizích jazyků. Výsledky ukázaly, že cizí jazyk vyučuje nízký počet kvalifikovaných učitelů.

Na podzim navštívili Olomouc polští kolegové. Kromě nich přijeli i studenti a pedagogové ze Slovenska a Švédska. Během pobytu se seznámili s výsledky dotazníkového šetření zabývajícího se postojem dětí k cizímu jazyku v uvedených zemích. Během pobytu hosté navštívili Středisko ekologické výchovy Sluňákov a zúčastnili se jednodenní exkurze do Prahy. Výzkum vztahu žáků k cizímu jazyku byl ukončen v roce 1999. Na základě získaných výsledků se studenti i pedagogové shodli na tom, že je třeba rozšiřovat aprocace učitelů, účastnit se kurzů prohlubujících znalosti cizího jazyka a podobných aktivit, např. studijních stáží v zahraničí. Výsledky se setkaly s mezinárodním ohlasem, byly předneseny nejen v České republice, ale např. i na Univerzitě Komenského v Bratislavě.

Kontakty se zahraničními partnery a spolupráce s nimi pokračovaly v roce 2000, kdy se konal sedmý mezinárodní pedagogicko-vědecký seminář v Opoli. Pro rok 2000–2001 bylo zvoleno nové téma výzkumu – *Využívání volného času žáky pátých tříd olomouckého a opolského regionu*. Olomouckou univerzitu na podzim navštívili studenti a pedagogové z Polska, Německa a Chorvatska. Úkolem bylo zjistit, jak žáci v dané zemi tráví volný čas, a provést mezinárodní srovnání. Studenti dospěli k výsledkům, že žáci využívají rozmanitých volnočasových aktivit a možnosti uvedené v dotazníku nebyly dostačující. Shodli se na tom, že nezáleží jen na samotných žácích, ale i na rodině, učitelích a na kvalitní přípravě vysokoškolských studentů pro praxi. Ani tentokrát nechyběl bohatý kulturní a poznávací program. Stejně jako v předchozích letech byli studenti seznámeni s výsledky výzkumu na semináři konaném na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

V roce 2001 zadali členové studentského vědeckého kroužku 270 žákům 5. tříd dotazník vypracovaný českými studenty týkající se vztahu k evropanství a Evropské unii. Výsledky byly předneseny na osmém mezinárodním studentském pedagogicko-vědeckém semináři, který se konal v listopadu 2001 na katedře primární pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Zde zároveň zaznělo několik podnětných referátů zaměřených na téma Evropské unie.

Potvrzením toho, že činnost kroužku je pro studenty přínosná, je osm diplomových prací, které byly přímým výstupem výsledků prací studentů vědeckého kroužku. Ani v následujících letech se práce studentského kroužku příliš nelišila od let předcházejících. Kromě každoročních výměnných pobytů se konaly semináře zaměřené na různá témata a studenti navštěvovali konference a semináře na univerzitách na Slovensku či v Polsku. Byly pořádány jednodenní poznávací exkurze, např. do Prahy, Brna nebo do východních Čech.

Pedagogicko-vědecký tábor v Opoli (18.–22. 4. 2005)

Předposlední akcí studentského kroužku byl mezinárodní pedagogicko-vědecký tábor v polském univerzitním městě Opoli, který se uskutečnil 18.–22. dubna

2005. V letech 2004–2005 se studentský vědecký kroužek zabýval *Využitím nových informačních technologií ve vzdělávání a výchově žáků mladšího školního věku*. Za českou stranu navštívilo Polsko deset studentek s vedoucí vědeckého kroužku studentů *doc. PhDr. Drahomírou Holoušovou, CSc.*, z katedry primární pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Kromě srovnání výsledků provedeného výzkumu museli studenti a pedagogové stanovit téma bádání na příští dva roky. Prvního dne navštívili studenti vedení *dr. Ferdynandem Mielczarkem* Publicznou szkołę podstawową, kde jim byly představeny výukové programy, které vytvářejí samotní učitelé pro žáky k jednoduššímu pochopení či oživení výuky v různých předmětech. Podobné hospitace vyplnily také následující dny. Uskutečnily se návštěvy nejen na základních školách ve třídách prvního a druhého stupně, ale i hospitace v mateřské či speciální škole.

Program byl obohacen o zajímavou exkurzi do Wrocławu, jejíž součástí byla prohlídka panoramatického obrazu znázorňujícího nejvýznamnější bitvu povstání *Tadeusze Kosciuszka* (Radslavice, 1794). Předposlední den se konala hospitace v soukromé mateřské škole, v níž mají děti přesně stanoven denní program od 9.00 hod. do 15.30 hod. a jen hodinu volna. Čas je vyplněn studiem angličtiny, prací s výpočetní technikou, studiem vlastivědy apod. Odpolední spánek je určen pouze tříletým dětem. Ani nákladné zařízení a nejmodernější vybavení nedokázalo většinu účastníků hospitace přesvědčit o správnosti přístupu k dětem předškolního věku. Závěrečné odpoledne bylo vyhrazeno výletu do skanzenu místní lidové kultury, poslední večer pobytu byl věnován přátelskému posezení a dokončení všech plánovaných úkolů.

Zatím poslední společnou akcí byla mezinárodní studentská vědecká konference konaná ve dnech 10.–12. 10. 2005 na katedře primární pedagogiky. Přijeli kolegové z polských a slovenských pedagogických fakult. První odpoledne byly předneseny a vzájemně porovnány výsledky výzkumu nazvaného *Využití nových informačních technologií ve vzdělávání a výchově žáků mladšího školního věku*. V dalších diskusích a přednáškách se studenti zaměřili na téma budoucí výzkumné problematiky pojmenované *Využití zvyků a tradic regionu ve výuce žáků mladšího školního věku*. Poslední společný večer byl obohacen o vystoupení polských studentek v národních krojích. Studenti ze všech zúčastněných zemí společně zpívali polské

národní písně. Dopoledne před odjezdem účastníci konference domluvili podrobnosti dalšího společného výzkumu např. předběžnou strukturu dotazníku, cílové skupiny, rozsah a obsah dotazníku apod. Při závěrečné diskusi bylo dohodnuto také předběžné datum dalšího společného setkání.

Závěr

Činnost studentského kroužku je velmi přínosná. Studenti se naučí týmově pracovat, vyhodnocovat výsledky průzkumů, obhajovat svá stanoviska a vystupovat na veřejnosti. Přínosem je rovněž radost ze společné

práce, možnost lépe poznat sebe i své kolegy i nová příležitost získat další poznatky a dovednosti. Společná práce přispívá k další motivaci i k mobilizaci sil ke snaze uplatnit se v budoucnu co nejlépe v pedagogickém procesu.

- lmel - - kvod -

Mgr. Lenka Melková, studentka 2. ročníku doktorského studijního programu katedry českého jazyka a literatury, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

PhDr. Kamila Vodrážková, studentka 3. ročníku doktorského studijního programu katedry českého jazyka a literatury, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

